

Datum van inontvangstneming : 09/07/2017

Zaak C-335/17**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

6 juni 2017

Verwijzende rechter:

Varhoven kasatsionen sad (Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

29 mei 2017

Verzoekster in cassatie:

■■■■■■■■■■

Verweerder in cassatie:

■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■

Verzoek aan het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing**1 Verwijzende rechter**

Varhoven kasatsionen sad na Republika Bulgaria (cassatierechter van de Republiek Bulgarije; hierna ook: „VKS”), vierde afdeling voor civielrechtelijke zaken, Eerste kamer

2 [omissis] Partijen in het hoofdgeding en hun vertegenwoordigers

2.1. Verzoekster: ■■■■ [omissis] ■■■■■■■■■■ [omissis] Bulgaars staatsburger, woonachtig te Pomorie, [Bulgarije] [omissis].

2.2. Verweerder: ■■■■■■■■■■ [omissis] ■■■■■■■■■■ Grieks staatsburger, die volgens verzoekster zijn domicilieadres in het dorp Pyrgos in de gemeente Orestiada, Griekenland, heeft.

3 Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

3.1. Bij verzoek, ingediend bij de Rayonen sad Pomorie (arrondissementsrechtbank Pomorie, Bulgarije), heeft verzoekster, ■■■■ [omissis]

■■■■■ aangevoerd dat uit de samen met het verzoek overgelegde geboorteakte, die is opgesteld door de gemeente Pomorie, blijkt dat ■■■■■ haar dochter is. Laatstgenoemde heeft uit haar huwelijk met verweerder, ■■■■■ [omissis] ■■■■■ een kind met de naam ■■■■■ ■■■■■ dat op ■■■■■ 2002 is geboren en in Pyrgos [omissis], Griekenland, woont. Bij beslissing van het bevoegde Griekse gerecht werd het huwelijk tussen ■■■■■ en ■■■■■ ontbonden en werd beslist dat de vader/verweerder [omissis] het gezagsrecht over het kind heeft [omissis]. Bij deze beslissing bepaalde het Griekse gerecht ook de wijze van uitoefening van het recht van de moeder op omgang met het kind – via internet en telefoon alsmede middels persoonlijke ontmoetingen in Griekenland van telkens drie uur op elk eerste weekend van de maand, met uitzondering van de maand augustus.

3.2. In het verzoek voerde verzoekster ■■■■■ aan dat het voor haar niet mogelijk is een volwaardig contact te hebben met haar kleinkind en dat zij bij de Griekse autoriteiten [omissis] meerdere keren tevergeefs om hulp heeft verzocht; zij verzocht het Bulgaarse gerecht [omissis] overeenkomstig artikel 128 van de Semeen kodeks (wetboek familierecht van de Republiek Bulgarije; hierna: „SK”), ook onder verwijzing naar haar grote genegenheid voor het kind, om de modaliteiten vast te stellen voor de uitoefening van haar recht op omgang met haar minderjarige kleinkind ■■■■■ ■■■■■ [omissis] Zij verzocht dat het haar zou worden toegestaan [omissis] om het kind elke tweede of derde zaterdag van de maand vanaf 21.00 uur tot zondag 17.00 uur te zien – waarbij het kind bij haar zou overnachten en zich buiten de woning van zijn vader zou bevinden, en zij het kind bij de woning van zijn vader zou afhalen en daarheen weer zou terugbrengen – en om het kind één week tijdens de Kerst en Nieuwjaarsperiode en twee weken tijdens de zomervakantie bij haar in Pomorie, Bulgarije, te laten verblijven.

3.3. Verweerder – ■■■■■ [omissis] ■■■■■ werd niet als partij bij de procedure betrokken, daar het Gerecht [omissis] overeenkomstig artikel 130 van de Grazhdansko-protsesualen kodeks (wetboek van burgerlijke procesvoering van de Republiek Bulgarije) constateerde dat zijn verzoek niet-ontvankelijk was.

3.4. Bij beslissing [omissis] van 2 december 2016 [omissis] oordeelde het gerecht van eerste aanleg dat het bij hem aanhangige verzoek betrekking had op de vastlegging van de modaliteiten voor de uitoefening van het recht van de grootmoeder om met het kleinkind om te gaan en dat de rechtsgrondslag daarvoor artikel 128, lid 1, SK is. Op basis van de in de procedure overgelegde geboorteakte [omissis] werd vastgesteld [omissis] dat verzoekster de moeder van ■■■■■ ■■■■■ [omissis] is, die zelf de moeder van het kind ■■■■■ ■■■■■ [omissis] is. Gelet op de overgelegde Bulgaarse vertaling van de beslissing [omissis] van het gerecht van eerste aanleg te Orestiada, Griekenland, werd ervan uitgegaan dat het huwelijk van verweerder en de dochter van verzoekster was ontbonden en dat verweerder het ouderlijk gezag over het kind uitoefent. In die omstandigheden en met inachtneming van verzoeksters

■■■■■

argumenten stelde het gerecht van eerste aanleg vast [omissis] dat er sprake was van een procedure met een grensoverschrijdend karakter.

3.5. Daar het kind zijn gewone verblijfplaats in Griekenland heeft, constateerde het gerecht dat het niet bevoegd was om kennis te nemen van het verzoek, daar dit volgens artikel 85, lid 2, van de Kodeks na mezhdunarodnoto chastno pravo (wetboek inzake internationaal privaatrecht) onder de bevoegdheid van de Griekse gerechten viel. Derhalve heeft het gerecht de bij hem aanhangige procedure beëindigd.

3.6. Verzoekster heeft tegen die beslissing beroep ingesteld bij het appelgerecht. In het aanhangige civiele geding [omissis] stelde de Okrazhen sad Burgas (regionaal gerecht Burgas, Bulgarije) vast dat de beslissing van het gerecht in eerste aanleg rechtmatig was en heeft het deze heeft bevestigd. Het gerecht zette uiteen dat het hier gaat om een geding over een privaatrechtelijke rechtsverhouding met een grensoverschrijdend karakter, dat de kwestie van recht op omgang met een minderjarig kind betreft, welke kwestie is gerezen tussen twee particulieren die onderdanen van lidstaten zijn. Derhalve moet bij de toetsing of het Bulgaarse gerecht bevoegd is om kennis te nemen van het verzoek verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, worden toegepast.

3.7. Rekening gehouden met artikel 1, lid 2, onder a), juncto lid 1, onder b), van verordening nr. 2201/2003 heeft het gerecht het begrip „omgangsrecht” uitgelegd en kwam het tot de slotsom dat het omgangsrecht niet alleen betrekking heeft op de ouders, zodat de verordening ook geldt voor civielrechtelijke gedingen die het recht van het kind op omgang met zijn ruimere familiekring betreffen, daaronder begrepen met grootouders.

3.8. Uitgaande van de toepasselijkheid van genoemde verordening, oordeelde het gerecht dat volgens artikel 8 [van de verordening] ter zake van beslissingen die de omgang van de ouders met het kind betreffen, de gerechten bevoegd zijn van de lidstaat op het grondgebied waarvan het kind zijn gewone verblijfplaats heeft op het tijdstip dat de zaak bij het gerecht aanhangig wordt gemaakt. Daar in casu is vastgesteld dat het kind ■■■■■ ■■■■■ zijn gewone verblijfplaats in Griekenland heeft, stelde het gerecht vast dat de Griekse gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van het verzoek.

3.9. Verzoekster heeft tegen die beslissing cassatieberoep in gesteld bij de cassatierechter. Het hoofdgeding betreft dat cassatieberoep.

4 Toepasselijke bepalingen

4.1 Nationaal recht

4.1.1 In het hoofdgeding toepasselijk materieel recht

Semeen kodeks (wetboek familierecht) (bekendgemaakt in Darzhaven vestnik [staatsblad; hierna: „DV”] nr. 47 van 23.6.2009 [omissis], meest recente wijziging in DV, nr. 74 van 20.9.2016 [omissis])

Omgang met bloedverwanten

Artikel 128 (1) De grootvader en de grootmoeder kunnen bij de Rayonen sad (arrondissementsrechtbank) in de huidige woonplaats van het kind verzoeken dat maatregelen worden vastgelegd voor de omgang met het kind wanneer dit in het belang van het kind is. Ook het kind heeft dit recht.

(2) Het gerecht past artikel 59, leden 8 en 9, naar analogie toe.

... [omissis] Gezagsrecht na echtscheiding

Artikel 59 [omissis]

[omissis]

[omissis]

(8) Voor zover nodig, gelast het gerecht passende beschermingsmaatregelen om tenuitvoerlegging van de beslissing overeenkomstig de leden 2 en 7 te verzekeren, zoals:

1. uitoefening van het omgangsrecht in aanwezigheid van een bepaalde persoon;
2. uitoefening van het omgangsrecht op een bepaalde plaats;
3. op zich nemen van de reiskosten van het kind en, indien nodig, van de reiskosten van de begeleidende persoon.

(9) Bij een verandering in de omstandigheden kan het gerecht op verzoek van een van de ouders de directie „sociale ondersteuning” (Direktsia „Sotsialno podpomagane”) of ambtshalve de eerder opgelegde maatregelen wijzigen en nieuwe maatregelen nemen.

[omissis]

Zakon za litsata i semeystvoto (wet inzake personen- en familierecht) (bekendgemaakt in DV, nr. 182 van 9.8.1949, [omissis] [meest recentelijk gewijzigd in DV,] nr. 120 van 29.12.2002)

Artikel 4 Personen die veertien jaar of ouder maar nog geen achttien jaar oud zijn, zijn minderjarigen [met beperkte handelingsbekwaamheid].

■■■■■

Voor het verrichten van rechtshandelingen hebben zij instemming nodig van hun ouders of hun voogd, doch zij kunnen eenvoudige zaken van het dagelijkse leven regelen en kunnen beschikken over hun zelf verworven middelen.

4.1.2. In de cassatieprocedure toepasselijke procedurele voorschriften

Grazhdanski protsesualen kodeks (wetboek burgerlijke rechtsvordering) [omissis] bekendgemaakt in DV, nr. 59 van 20.7.2007, [omissis], [meest recentelijk gewijzigd in DV], nr. 13 van 7.2.2017)

Toetsing van de ontvankelijkheid van het verzoek

Artikel 130 [omissis]

4.2. Unierecht

Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, [en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1347/2000]

Artikel 1 Toepassingsgebied

1. Deze verordening is, ongeacht de aard van het gerecht, van toepassing op burgerlijke zaken betreffende:

- a) echtscheiding, scheiding van tafel en bed en nietigverklaring van het huwelijk;
- b) de toekenning, de uitoefening, de overdracht, de beperking of de beëindiging van de ouderlijke verantwoordelijkheid.

2. De in lid 1, onder b), bedoelde zaken hebben met name betrekking op:

- a) het gezagsrecht en het omgangsrecht;

[omissis]

[omissis] *Artikel 2* Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- 1. „gerecht”: alle autoriteiten in de lidstaten die bevoegd zijn ter zake van de aangelegenheden die overeenkomstig artikel 1 binnen het toepassingsgebied van deze verordening vallen;

[omissis]

7. „ouderlijke verantwoordelijkheid’: alle rechten en verplichtingen die ingevolge een beslissing, van rechtswege of bij een rechtsgeldige overeenkomst aan een natuurlijke persoon of aan een rechtspersoon zijn toegekend met betrekking tot de persoon of het vermogen van een kind. De term omvat onder meer het gezagsrecht en het omgangsrecht;

8. „persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt’: elke persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind draagt;

9. „gezagsrecht’: de rechten en verplichtingen die betrekking hebben op de zorg voor de persoon van een kind, in het bijzonder het recht de verblijfplaats van het kind te bepalen;

10. „omgangsrecht’: omvat in het bijzonder het recht om een kind voor een beperkte tijd mee te nemen naar een andere plaats dan zijn gewone verblijfplaats;

[omissis]

Artikel 8 Algemene bevoegdheid

1. Ter zake van de ouderlijke verantwoordelijkheid zijn bevoegd de gerechten van de lidstaat op het grondgebied waarvan het kind zijn gewone verblijfplaats heeft op het tijdstip dat de zaak bij het gerecht aanhangig wordt gemaakt.

5 [omissis] **Motivering van de prejudiciële verwijzing**

5.1. [omissis] De aangezochte kamer van de VKS dient te vraag te beantwoorden of verordening nr. 2201/2003 geldt in gevallen waarin het voorwerp van de procedure niet bestaat in de bepaling van de modaliteiten van de omgang van ouders met het kind, maar in de omgang van het kind met andere verwanten, namelijk grootouders.

5.2. De oplossing van dit probleem is van fundamenteel belang voor de onderhavige cassatieprocedure, omdat het van de uitlegging van artikel 1, lid 2, onder a), juncto lid 1, onder b), juncto artikel 2, punt 10, van verordening nr. 2201/2013 afhangt of de bevoegdheid van het Bulgaarse gerecht op basis van die verordening dan wel op basis van het nationale recht (Kodeks za mezhdunarodno chastno pravo [wetboek inzake internationaal privaatrecht]) moet worden bepaald. Om de uiteengezette redenen en aangezien de aangezochte rechter voor de beslechting van het bij hem aanhangige geding is aangewezen op uitlegging van het begrip „omgangsrecht” in de zin van verordening nr. 2201/2003, is er voldoende grond voor een verzoek om een prejudiciële beslissing aan het Hof van Justitie.

5.3. De kamer is van mening dat prejudiciële vraag bevestigend moet worden beantwoord – het begrip „omgangsrecht” in de zin van artikel 1, lid 2, onder a), en artikel 2, punt 10, van genoemde verordening omvat ook de band met andere verwanten dan de ouders, namelijk met de grootouders. Hoewel dit niet

■■■■■

rechtstreeks uit de bewoordingen, en met name niet uit de bewoordingen van de genoemde voorschriften, valt af te leiden, kan dit wel worden afgeleid uit de systematiek, de inhoud en het doel van de verordening. De concrete voorschriften van de verordening dienen te worden uitgelegd in het licht van het belang van het kind, als beginsel dat aan de rechtshandeling ten grondslag ligt, welk beginsel zowel in de overwegingen als in afzonderlijke bepalingen ervan is vervat.

Bijgevolg heeft de [Eerste] kamer van de vierde afdeling civielrechtelijke zaken van de Varhoven kasatsionen sad krachtens artikel 267, tweede alinea, VWEU als volgt

beschikt:

Het Hof van de Europese Unie wordt verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

Moet het in artikel 1, lid 2, onder a), en artikel 2, punt 10, van verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid gebruikte begrip „omgangsrecht” aldus worden uitgelegd dat het niet alleen ziet op de omgang tussen de ouders en het kind, maar ook op de omgang met andere verwanten dan de ouders, namelijk de grootouders?

[omissis]